

Hevosten lääkintä ja lääkitsemiskirjanpito, teurastus ja ruhon myynti

Aluehallintovirasto

@AVItwiittaa

Lääkitseminen

Onko hevonen tuotantoeläin?

- Lain silmissä hevonen on tuotantoeläin
- Kirjanpitoa on pidettävä aina
- Teurastuskielto ei poista kirjanpitovelvoitetta muussa tarkoituksessa tuotantoeläimenä (esim. metsätyöhevonen)
- Tarkoituksena on taata elintarviketurvallisuus

Elintarviketta?

Lainsäädäntö sitoo eläinlääkäreitä

1. Eläinlääkäri päättää eläimen lääkehoidosta
2. Eläimiä saa lääkittää sen osaava henkilö
3. Vain hyväksytyt valmisteita saa käyttää eläinlääkinnässä
4. Lääkkeiden käytölle asetettuja ehtoja ja rajoituksia on noudatettava
5. Ruokaviraston antamat suositukset on huomioitava (saatavuuskatkot yms.)
6. Lääkkeitä ei saa luovuttaa varalle hevosten hoitoon
7. Eläinlääkärin on varmistuttava kliinisestä tai mikrobiologisesta diagnoosista käyttäessään mikrobilääkkeitä eläimille.

Hevoseläimiä koskevat kirjanpitovelvollisuudet

109 artikla (EU 2019/6) suomennettuna

Ehdollisesti hevosille saa käyttää lääkkeitä, joita ei ole hyväksytty tuotantoeläimille ja erityisiä ns. hevoslistan lääkkeitä

- Lääkkeet joita ei ole hyväksytty tuotantoeläimille
Elinikäinen teurastuskielto on merkittävä passiin
- Hevoslistan lääkkeet
6 kk teurastusvaroaika, lääkitys on kirjattava passiin

**Passi on oltava
saatavilla aina!**

“
**Olosuhdeongelma
ei ole
antibiootinpuutostauti**

Mikrobilääkehoidon edellytykset Mma 17/14, Liite 2, luku 5

- Eläimelle ei saa käyttää samanaikaisesti useita suun kautta annettavia mikrobilääkkeitä ilman erityistä syytä.
- Mikrobilääkkeitä ei saa käyttää infektion tai sairauden ennaltaehkäisemiseen ilman eläinlääketieteellisiä perusteita
- Mikrobilääkkeiden annoksien ja lääkekuurien pituuksien on oltava eläinlääketieteellisesti perusteltuja.

Lääkkeiden tuonti

- Hevosille käytettäväksi tarkoitettujen lääkkeiden tuominen on kielletty
- Koskee myös internet-tilauksia
- Tulli takavarikoi löytämänsä eläinlääkkeet

**Hevosten lääkkeet
hankitaan
Suomesta**

Muita huomioita

- Eläinlääkäri on velvollinen luovuttamaan eläimen omistajalle riittävät tiedot lääkekirjanpitoa varten
- Kaikki hevosille annettavat lääkkeet on eläinlääkäriin määrättävä, vaikka kyseessä olisi ns. käsikauppalääke ihmisille
- Rokotteita ei saa luovuttaa hevosen pitäjälle, jos rokotuksesta pitää kirjoittaa todistus, joitain rokotteita ei saa luovuttaa lainkaan
- Lihavaroajat on ilmoitettava
 - Dopingvaroajat on omistajan vastuulla
- Lääkkeiden käyttöä ja määräämistä valvotaan sekä talleilla, että eläinlääkärien vastaanotoilla
- Epäilemistään väärinkäytöksistä voi ilmoittaa aluehallintovirastoon

**Lopullinen vastuu
on eläimen
pitäjällä**

Lääkitsemiskirjanpito

Lainsäädäntö EU asetus ja kansallista sääntelyä

EU asetus 2019/6 on voimassa

Eläinlääkeasetus (EU 2019/6)

108 artikla

Elintarviketuotantoeläinten omistajien ja pitäjien kirjanpito

1. Elintarviketuotantoeläinten omistajien tai, jos kyseisiä eläimiä eivät pidä niiden omistajat, niiden pitäjien on pidettävä kirjaa käyttämistään lääkkeistä ja soveltuvin osin säilytettävä jäljennös eläinlääkemääräyksestä.

**Asetuksen
soveltaminen
alkaa 28.1.2022!**

Artikla 108, tuotantoeläimen lääkekirjanpito

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuun kirjanpitoon on sisällyttävä:

- a) päivämäärä, jolloin lääkettä on ensimmäisen kerran annettu eläimelle;
- b) lääkkeen nimi,
- c) annetun lääkkeen määrä;
- d) toimittajan nimi tai toiminimi ja vakituinen osoite tai rekisteröity toimipaikka;
- e) todiste käytetyn lääkkeen hankkimisesta;
- f) hoidetun eläimen tai eläinryhmän tunnistetiedot;
- g) lääkettä määränneen eläinlääkärin nimi ja yhteystiedot, jos sellainen on;
- h) varoaika, vaikka tällainen aika olisi nolla;
- i) hoidon kesto.

**Helpointa kun
tekee aina samalla
tavalla!**

Artikla 108, jatkoa

3. Jos tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti kirjattavat tiedot ovat jo saatavilla eläinlääkemääräyksen jäljennöksessä, tilan kirjanpidossa tai hevoseläinten tapauksessa 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettussa kerran myönnettävässä elinikäisessä tunnistusasiakirjassa, niitä ei tarvitse kirjata erikseen.
4. Jäsenvaltiot voivat asettaa elintarviketuotantoeläinten omistajille ja pitäjille kirjanpitoa koskevia lisävaatimuksia.
5. Tämän kirjanpidon sisältämien tietojen on oltava toimivaltaisten viranomaisten saatavilla tarkastusta varten 123 artiklan mukaisesti vähintään viiden vuoden ajan.

Tuplaa ei tarvitse

Artikla 112

Lääkkeen myyntiluvan ehtoihin sisältymätön käyttö muilla kuin elintarviketuotantoeläinlajeilla

Tätä artiklaa sovelletaan myös eläinlääkärin hevoseläimiin kuuluvalle eläimelle antamaan hoitoon edellyttäen, että kyseisestä eläimestä on ilmoitettu 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa kerran myönnettävässä elinikäisessä tunnistusasiakirjassa, että sitä ei ole tarkoitettu teurastettavaksi ihmisravinnoksi.

Tämä tarkoittaa sitä, että hevoselle voi käyttää myös ihmisten lääkkeitä

MUTTA

passissa ON OLTAVA merkintä teuraskiellosta ennen lääkintää

Teurastuskiellon saa jatkossa tehdä vain eläinlääkäri!

**Eläinlääkäri
merkitsee
teurastuskiellon**

Kirjanpidon muoto

- Kirjanpito voi olla sähköinen esimerkiksi OmaTalli tai Excel
- Käsin kirjoitettu vihkoon
- Säilytetyt "Selvitys eläinlääkärin käyttämästä ja luovuttamasta lääkkeestä"-laput
- Näiden yhdistelmä
- Muoto on vapaa, mutta kirjanpidon on oltava luettavissa ja tarkastettavissa viivytyksettä
- Säilytettävä viisi (5) vuotta siitä kun kirjanpitoon on tehty viimeinen merkintä
- Pitää sisältää kaikki Eläinlääkeasetuksen edellyttämät tiedot (dia 4)
- Hevoslääkelistan lääkitykset on merkittävä passiin
- Ennen kuin hevoselle annetaan teuraskiellon aiheuttavaa lääkettä asiasta on tehtävä merkintä hevosen passiin!

**Passi on oltava
aina saatavilla!**

Teurastus ja ruhon myynti

“

Söisinkö itse?

Aluehallintovirasto

Teurastuskelpoinen?

- Rekisteröity hevonen
- Alkuperäinen tunnistusasiakirja
- Lääkityskirjanpito
- Ei teurastuskieltoa
- Terve
- Ei yleisoireista sairautta
 - Kuume
 - Huono yleistila
 - Voimakas laihtuminen

Kotiteurastus

- Teurastuksessa eläin tainnutetaan ja suoritetaan verenlasku (pistetään), jotta liha ja elimet voidaan käyttää ihmisravinnoksi
- Teurastettavan eläimen tulee olla terve, eikä eläimellä ei saa olla sellaisia sairauksia, jotka vaarantavat elintarviketurvallisuuden.
 - Merkkejä tällaisista sairauksista ovat esimerkiksi korkea kuume, muutokset eläimen yleisilassa ja voimakas laihtuminen.
- Kotiteurastuksessa vähintään eläimen tainnutus ja verenlasku tapahtuu kotitilalla, loppunteurastus voidaan tehdä ilmoitetussa elintarvikehuoneistossa

**Teurastus tehdään
ihmisravinnoksi**

Eläinten lääkitsemismääräykset koskevat myös kotiteurastusta

Kotiteurastus

- Teurastuksessa saatu liha ja muut eläimen osat palautetaan takaisin tuottajalle tämän omassa yksityistaloudessa käytettäväksi.
- Tuottajan on myös huolehdittava eläimestä jäävien sivutuotteiden asianmukaisesta hävittämisestä
- Tällä tavoin kotiteurastusta eläimestä saatuja tuotteita saa käyttää vain omassa taloudessa ja omien eläinten ruokintaan, mitään osaa ei saa myydä tai luovuttaa ulkopuolisille

**Kotiteurastuksen
tuotteet käytetään
itse!**

Lihan myynti

- Tarkastamatonta, kotiteurastettua ruhoa tai ruhon osaa ei saa myydä tai muutoin luovuttaa oman kotitalouden ulkopuolelle
- Jos tuottaja haluaa itse myydä kasvattamiensa eläinten lihaa, tulee eläimet teurastaa hyväksytyssä teurastamossa, jossa niille tehdään lihantarkastus.
- Tämän jälkeen liha voidaan toimittaa takaisin tuotantotilalle myyntiä varten.
- Teurastamolta palautuksena otetun lihan luovuttaminen eteenpäin on elintarvikkeiden myyntiä ja toiminnasta tulee tehdä elintarvikehuoneistoilmoitus kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle.

**Elintarvikkeiden
myynnistä
ilmoitus kuntaan**

Lihan myynti alkutuotantotalta

- Elintarvikkeiden tuottaja, valmistaja ja myyjä ovat vastuussa tuottamiensa, valmistamiensa ja myymiensä elintarvikkeiden turvallisuudesta sekä siitä, että ne täyttävät lainsäädännön vaatimukset.
- Virallinen lihantarkastus voidaan tehdä vain hyväksytyissä teurastamoissa teurastetuille eläimille.
- Jos tilalla on teurastukseen sopivat tilat, niille on mahdollista hakea hyväksyntää pienteurastamoksi elintarvikelain (297/2021) mukaisesti Ruokavirastosta.

**Jos myyntiä—
teurastus
teurastamossa**

Hätäteurastus

- Loukkaantunut kotieläimenä pidettävä sorkka- tai kavioeläin voidaan hätäteurastaa pitopaikassa.
- Ennen eläimen lopetusta virkaeläinlääkärin on tehtävä eläimelle elävänä tarkastus
- Tainnutettu ja pistetty eläin kuljetetaan viivytyksettä teurastamoon
- Voidaan tehdä vain alle 24h loukkaantumisesta
- Virkaeläinlääkärin on oltava paikalla kun eläin tainnutetaan ja pistetään
- Eläinsuojelulakia on noudatettava, eläimelle ei saa aiheutua tarpeetonta kärsimystä

**Hätäteurastus vain
poikkeustapauksissa**

Sivutuotteet

- Hevosen kotiteurastuksen sivutuotteet saa haudata
- Toimijan ei tarvitse ilmoittaa kunnaneläinlääkärille kotiteurastuksen sivutuotteiden hautaamisesta.
- Sivutuotteita hautaamalla hävittävän on pidettävä kirjaa:
 - haudatun sivutuotteen määrästä,
 - eläinlajista,
 - hautaamispäivästä ja
 - hautaamispaikasta.
- Kirjanpito on säilytettävä vähintään kaksi vuotta ja pyydettyessä esitettävä valvontaviranomaiselle.
 - Sivutuotelaki 517/2015 § 23 ja § 31
- Sivutuotteiden hautaaminen ei saa vaarantaa pohjavettä tai muuta ympäristöä

**Haaska ei saa olla
jätteen
hävityspaikka!**

Kuolleet eläimet

Hevosen raadon hävittäminen

- Hevosen saa haudata koko Suomessa
- Hautaaminen ei saa aiheuttaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle
- Ruhoa saa haudata pohjavesialueelle
- Kunnaneläinlääkäri ja kunnan ympäristösihteerin soveltuvan hautapaikan valitsemiseksi
- Kuollut tai lopetettu hevonen on sivutuoteluokkaa 2
- Ruhon saa polttaa hyväksytyssä polttolaitoksessa tai lemmikituhkaamossa (jotkut ottavat vastaan myös hevosia)
- Honkajoki Oy noutaa hevosten raadot märehitijöiden ja sikojen ja siipikarjan keräilyalueella, muualla sopimuksen mukaan.
 - Hevosen hakukustannus 234,36e, kenkien poisto 62,00e (Hinnasto voimassa alkaen 1.8.2020)
 - Noutotilaukset ja muut ohjeet: Raatonetti.fi

**Haudata saa,
mutta ei mihin
sattuu!**

Muuta huomioitavaa kun hevonen kuolee

- Mikrosiru poistettava ja tuhottava
 - Jos raato toimitetaan laitokseen hävitettäväksi tai haudataan kokonaisena mikrosirun katsotaan tuhoutuvan samalla
 - Jos raato käytetään luonnoneläinten ruokintaan mikrosiru on poistettava ja tuhottava
- Haaskalle ei saa viedä raatoa, joka on tartuntavaarallinen tai siinä on lääkettä (hoidon tai varoajan aikana lopetetut)
- Eläintenpitäjän on palautettava tunnistusasiakirja sen myöntäneelle taholle 30 päivän kuluessa eläimen kuolemasta
- Jos hevonen on lopetettu tilalla eläintautien vastustamiseksi, passin mitätöinnistä ja eteenpäin lähettämisestä vastaa virkaeläinlääkäri.

**Mikrosirun on
kuoltava!**

“

**Mitä pitää
muistaa?**

Aluehallintovirasto

Kotiin viemiseksi

- Passi on oltava saatavilla aina
- Hevonen on tuotantoeläin
- Lääkekirjanpitoa on pidettävä joka tapauksessa
- Kaikki lääkkeet on eläinlääkärin määrättävä
- Teurastus—elintarvikkeen tuottamista
- Kotiteurastettua lihaa ei saa luovuttaa muille

Aluehallintovirasto

Linkkejä

- [https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/elaintenpito/elainten-laakitseminen/hevosen laakitysopas 15509 4.pdf](https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/elaintenpito/elainten-laakitseminen/hevosen_laakitysopas_15509_4.pdf)
- <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-laakitseminen/hallittu-laakekaytto/elainten-laakitsemista-koskeva-lainsaadanto/hevosten-laakitseminen/>
- <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-laakitseminen/>
- <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-laakitseminen/hallittu-laakekaytto/elainten-laakitsemista-koskeva-lainsaadanto/tuotantoelaimen-laakityskirjanpito/>
- <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/kuolleet-elaimet/kotiteurastus/>
- <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/kuolleet-elaimet/tuotantoelaimet/hevoset/>
- <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/kuolleet-elaimet/haaskakaytto/>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R0006&from=EN>